

Vil man gå ud på hver ejendom og sige, at på den jord må man have så meget, dér må man avle så meget, på dén jord må man avle så meget? Hvordan vil man gøre det? Det synes jeg vi mangler en helt klar tilkendegivelse af, for det må man jo have gjort sig klart.

Som hr. Erling Christensen sagde, skal dette jo gennemføres, og man har nu forhandlet om det. Så må man jo også have en plan for, hvordan det skal ske; det vil jeg egentlig gerne have at vide om man har. Det er da af betydning for at tage stilling til dagsordenen.

Steen Gade (SF):

Først vil jeg sige – jeg kan forstå, at der er nogle, der undrer sig over, at jeg er ordfører – at det såmænd skyldes, at jeg måske er en af de få, der har været med i hele forløbet fra begyndelsen af 1980'erne til alle disse forhandlinger, der har været ført om dette her. Det er indimellem et handicap, vil jeg sige, men det er, fordi der er alt for meget, som ligner det, vi har været igennem før.

Det startede jo med forslag i Folketinget, så var der NPO-handlingsplanen, så var der vandmiljøhandlingsplanen, så var der et flertal for en kunstgødningsafgift, så var der ikke et flertal for en kunstgødningsafgift, så var der bæredygtigt landbrug, og nu står vi så her i dag.

Jeg har en oplevelse af, at det ligner en gammel film, som vi spiller igen og igen år efter år eller hvert andet år, eller hvornår den nu bliver programsat, og filminstruktøren har det sådan set let. Filmen er i fire scener. Første scene: Man tager den sidste aktuelle rapport og konstaterer, at uledningen af kvælstof fra det åbne land stort set er uændret på trods af vedtagne målsætninger.

Anden scene: Man ser så på konsekvenserne af dette her, og det er jo her, folk bliver engageret. Der er iltsvind i fjorde, kystnære havområder og – som årene er gået – længere og længere til havs, i større og større områder. Det er den eneste variation i anden scene.

Tredje scene: Så tager man folk ind, som forklarer, hvad der skal ske. De siger alle sammen, at der skal ske noget mere. Det, der er galt, er, at selv om målsætningen er skrap, er det, man har vedtaget, ikke godt nok. Det er en forkortelse af tredje scene.

Så kommer slutscenen. Det er den politiske scene, og dér viser det sig desværre også gang på gang, at det ikke kan lade sig gøre at få flertal for de politiske virkemidler, som vi med sikker-

hed ved vil virke. Da jeg i aftes skrev det, jeg nu siger her, vidste jeg ikke helt, hvor rigtigt det var – det viser sig oven i købet at være svært at få flertal for selv mindre fremskridt. For det er jo det, vi står med i dag, et mindre fremskridt.

Nå, det er jo sådan, det er, og sådan har det været i 10 år, og det synes jeg faktisk er det reelle problem, vi står med, når man sådan ser det lidt ovenfra. Jeg mener, at næsten det værste her har været, at jeg tror, at der herinde blandt politikere faktisk er et klart flertal for skrapperne midler i den forstand, at folk godt ved, at det skal til.

Når det ikke bliver til noget, er det, fordi nogle andre hensyn end bevidstheden, end indsigtten styrer, og det er nogle hardlinere i landbrugets organisationer. De er faktisk ikke så meget hardlinere længere, vil jeg gerne sige. Så jeg forstår sådan set ikke, hvorfor man er så bange for det længere, for det er jo dér, der er sket den største ændring, nemlig at landbruget er helt anderledes, at bønderne er helt anderledes, end V og K siger i dag. Det andet er snævre økonomiske interesser, og det er dem, der har vundet.

Men selvfølgelig er det værste resultaterne i naturen, og for at illustrere, hvad problemet er, i forlængelse af mit billede om, at iltsvindsområderne bliver større og større hvert år, vil jeg sige, at hvis de lande rundt om Østersøen, som vi gerne vil hjælpe i gang med en økonomisk udvikling, fik samme rådgivning, som et politisk flertal herinde har givet landmændene i Danmark om, at man skal fortsætte gødsning osv., hvis de fik rådgivningen fra V og K og de så lyttede, ville Østersøen med sikkerhed dø. Bundvendingerne ville blive dramatiske, og vi ville simpelt hen få en naturkatastrofe på bunden af Østersøen.

Det kan da være, at nogle synes, det er lidt voldsomt, det, jeg siger, men billedet er faktisk et, jeg har fra miljøchefen fra Nordjyllands Amt fra i sommers om iltsvind, hvor han i radioen en tidlig morgen sagde, at hvis forholdene var lige så dramatiske på landjorden, som de var den dag sidste sommer på bunden af Limfjorden, så ville Danmark være erklæret i undtagelsestilstand. Jeg tror faktisk, han har ret, og derfor er det ikke noget pjat, vi snakker om, i forhold til miljøet. Det er noget ganske væsentligt, og vores problem er, at vi mangler en markant nedgang i udvaskningen fra det åbne land.

Hvad ved vi så i dag? Hvad kan vi egentlig gøre? Vi ved, at Statens Planteavlsvforsøg vurderer, at det er teknisk muligt at opnå en udnyttel-